

ALT EMPORDÀ

PERIÒDIC NACIONALISTA

ADHERIT A LA LLIGA REGIONALISTA

Redacció i Administració: Cervantes, 1, 1°, estatge de la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà»

Any 1 - N.º 9

Figueres, 12 d' Abril de 1917

Preu 10 cèntims

ESPLENDIDA JORNADA DE GLORIA

Entusiasme patriòtic. - Homenatge als nostres Diputats Provincials i als il·lustres Parlamentaris. - Formosíssims discursos doctrinals. - Entremig les ovacions de la multitud, "ELS SEGHADORS" són cantats repetides voltes. - El patriotisme de l'Empordà.

L'ÈXIT DE LA FESTA

Ben complet podem dir, a l'enorgullir-nos-en, que ha estat l'èxit alcançat en la festa que per a festejar la darrera victòria electoral celebrarem el passat dilluns de Pasqua.

La gernació entusiasta que assistia a l'àpet, ben igual que la que després omplí totes les galeries del nostre Teatre Principal on la festa era celebrada, refermà amb els seus aplaudiments i vigoroses aclamacions el sentit de la victòria assolida. Jornada de patriotisme, vibració d'entusiasme i adalament, que era exalçada per la paraula serenament profètica dels oradors eminents que amb la seva assistència donaven a la nostra festa el caràcter d'un acte que traspassava les estretes fites comarcals, per a esdevenir una etapa del romiatge gloriós per a l'exaltament de Catalunya.

Endavant en la nostra tasca! Lluitem i breguem per a que en la nostra comarca no hi resti cap ciutadà, que digui o es cregui estimar a Catalunya, que no estigui convençut de la noblesa dels nostres ideals. Ara per ara podem afirmar ja que s'és realitzat un bell fet simptomàtic. I aqueix és el de que els nostres ciutadans, avesats a les incivils campanyes de predicació dels que en les passades eleccions lluitaven al nostre enfront, se són estranyats de que nosaltres poguem mantenir en tots els actes públics i actuació periodística aquella noblesa que no ens permet de denigrar

als contraris i de baixar al llot on certs esperits poc mirats hi gaudeixen de rabejar-s'hi. I és que nosaltres, per damunt de tot homes d'ideals pràctics i de sentit generós, compremem i respectem l'essència viva de tots els altres ideals que són propugnats en la palestra pública, a més de que amb el convenciment, amb la paraula assenyada i serenament dirigida, és com hem d'entrar en tantes consciències endormiscades sota el pes d'uns desenganys poc afalagadors.

Deixeu que els nostres adversaris us parlin d'aquelles coses tan feresques que intenten d'imputar a la Lliga Regionalista, tractant de presentar-vos-la davant els vostres ulls tal com ells voldrien que fos. Són tan ingenus, els nostres adversaris, que arriben a creure's que els ciutadans empordanesos són orbs i mancats de la visió real de les coses, per no poguer-se hom fer càrrec ell mateix de quina és la realitat temuda,—no per nosaltres.

I la faiso més bella d'arribar a l'absoluta identificació de la nostra manera d'obrar amb el pensament del poble empordanès, són aquestes nostres diades formosíssimes, exemple de ciutadania i lliberalitat. I heu's-aquí l'èxit de la festa, el pur, el veritable: aquell qui resta de l'enlluernament de l'instant, i perdura en un pit generós que ha llençat els falsos prejudicis d'un malentès pensament.

L'acte

L'organització

Tot just iniciada l'idea de commemorar amb un àpet la victòria obtinguda en les eleccions provincials, ja es feu ben clar l'interès i simpatia que havia despertat.

Començats els primers treballs d'organització, se feu difícil el trobar local apropiat i prou gran per a celebrar-hi l'àpet en projecte, amb el major nombre de comensals possible. A manca d'altre lloc, no hi hagué més remei que quedar-nos amb el Teatre Principal, restringint el nombre d'assistents.

No ens hauria estat gens difícil, en el cas de trobar local més gran, doblar el nombre màxim fixat per a l'assistència, i imposat per les circumstàncies.

A l'hora justa fixada per a donar començ a l'àpet, ofería el nostre Teatre Principal un aspecte formosíssim. A tot arreu s'hi veia la mà habilíssima que havia ornamentat d'una manera seriosa i elegant la sala d'espectacles. Els colors estimats de la bandera barrada, ressaltaven d'enmig la llum abundantíssima.

En nou llargues taules instalades en la platea i dalt l'escenari, ocuparen el seu lloc respectiu pla més de 250 comensals. Degut a l'organització acurada seguida en les nostres oficines, en un moment tots se trobaren colocats, agrupats per pobles i amistats.

Va ocupar la presidència de l'acte l'eminent Parlamentari Don Joan Ventosa i Calvell, qui tenia als seus costats el senyor Agustí Riera, President de la Diputació de Girona, els senyors Geli i Sa-

lleras, Diputats Provincials electes, l'actual Diputat Provincial Don Carles Jordá, el Senador per aquesta «provincia» Don Frederic Rahola, i els senyors Santiago Masó i Valentí, Albert de Quintana, Vis-President del Centre Catalanista de Girona, Lluís Massot, Josep M.ª Blanch, representant de la «Joventut Nacionalista» de Barcelona, i Felip Llonch, juntament amb l'eminent periodista Don Ferrán Aguiló i el Diputat Provincial electe per Santa Coloma de Farnés senyor Iglesias.

Arribada l'hora anunciada, fou començat a servir el dinar, el qual era regit pel següent menú: *Entreteniments variats.— Arrós a la valenciana.— Vedella a la jardineria.— Lluç amb salsa tàrtara.— Rostit.— Postres: dolços i fruits.— Vins: claret del país.— Xerec.— Champagne.— Cafè i cognac.— Cigars.*

El servei de taula fou d'organització immillorable, tocant-nos felicitar sincerament al fondista d'aquesta ciutat D. Joaquim Armendares, qui va acreditar-se de perfecte *maitre d'hôtel*, ben igual que al cuiner dels renomats Banyes de la Mercè, puix serví el *menu* d'una manera exquisida i admirable.

El dinar va transcorre entremig de la animació i alegria acostumada en semblants actes, regoneixent tothom la bona organització que regia el servei.

El públic

Arribada ja l'hora anunciada per a obrir les portes del Teatre a les persones a les quals s'havia entregat targeta de convidat per a entrar a sentir els parlaments, s'anaren omplint seguit, seguit, tots els llocs del local. Era gran, enorme l'interès despertat pels discursos que havien d'ésser pronunciats. Des de bon matí d'aquell dia no quedava en les nostres oficines ni una sola invitació de les que teniem fetes. Tanta en fou la demanada.

Les dames

Una nota formosa i alegre va donar-la l'assistència a l'acte d'un gran nombre de damiselles i senyores. Arreu, arreu de les localitats s'hi distingia, com un trasplantament de primavera, gentilíssims esplets de caparrons de dames, ara seriosos, ara enjogaçats, però conscients de la transcendència de l'acte. Tots els oradors tingueren per a elles frases d'admirable salutació.

Els parlaments

Una volta servit el dinar, i ja destapat el xampany, varen començar-se els discursos, essent el primer d'enraonar el Di-

putat Provincial i President de la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà»,

En Carles Jordá,

qui amb sobries i elegants paraules oferí l'homenatge als Diputats Provincials electes, fent ressaltar a la vegada l'importància i transcendència que per a una actuació general tenia l'acte que es celebrava. Seguidament llegeix les adhesions dels il·lustres parlamentaris senyors Pere Rahola i Marqués de Camps, que són rebudes amb llargues ovacions.

Cedida immediatament la paraula al nou Diputat Provincial

En Josep Salleras,

s'avençà a parlar en mig d'una ovació eixordadora.

Comença dient que té el deure de testimoniar el seu agraïment per la simpatia demostrada i esforç desplegat, que feu possible la victòria de la candidatura nacionalista, afirmant que la festa no era un homenatge als candidats triomfants, sino un homenatge a Catalunya.

No hem d'envanir-nos amb la nostra victòria, puix ella ha d'ésser l'iniciament d'un continuat treball en favor de la nostra Pàtria, que desitgem lliure, rica i plena de benestar. (Ovació).

La força de la nostra obra empenyerà als pobles germans de l'Iberia a imitar-nos; si així no fos, ella ens donaria la suficient autoritat per a demanar integralment el govern de Catalunya. (Nova ovació).

Ofereix el seu concurs per tot el que sigui en bé de la terra catalana i de la comarca que li ha donat la seva representació.

Els aplaudiments amb que fou despedit el Sr. Salleras són enllaçats amb la forta i llarguíssima ovació que al pronunciar la presidència el nom del Diputat Provincial electe

En Paulí Geli,

esclata en la sala.

Dóna les mercès per l'esforç fet pels electors per a fer-los sortir triomfants.

Diu que aquest acte és una fonamentada promesa de que cada dia ens acostem més i més a la reivindicació de la nostra terra. I això serà quan tots els catalans pensin que, primer que tot, són catalans; a aqueixa proclamació la nostra comarca no hi ha quedat endarrerida.

S'ofereix igualment als seus electors per treballar per a l'engrandiment i millora de la terra catalana. (Ovació).

En Lluís Massot.

Feu ressaltar amb eloqüentíssims paragrafs l'aire d'intimitat que tenia la festa,

a la qual hi assistien des dels infants fins als homes en plenitud de drets, i les donzelles.

Saluda amb gentilíssimes paraules a les dames i damiselles allí presents, comparant-les a les vestals de l'antiga Roma, qui vetllaven per a mantenir el foc sagrat, com elles servaven l'essència del patriotisme en la dolça llengua que ensenyaren als seus fills. (Ovació)

Fa poc temps que actuem en aquestes terres, i hi hem triomfat, perquè en elles el sentit català hi era viu.

Som vinguts en uns moments en que tot el món ens dona un exemple de patriotisme. Passeu la mirada per l'Historia i enlloc hi veureu el nom d'un home, sino el d'una patria.

Fueteja amb paraula enèrgica i entre grant aplaudiments, els vicis de l'Espanya centralista, exalçant hi l'exemple de Catalunya.

Som gent nova, i aquí venim a actuar-hi amb tota sinceritat i noblesa, resseguint pas a pas les petjades d'aquells parlamentaris regionalistes qui són el temor i també l'admiraçió dels vells polítics d'Espanya.

Si aquest troç de terra que s'emporta tots els nostres efectes pot inspirar-vos un semblant amor, veniu amb nosaltres!, treballant cadascú dins l'esfera de la pròpia acció. (Llargos aplaudiments)

En nom del Centre Catalanista de Girona i sa Comarca, comença de parlar el senyor

Albert de Quintana,

qui dirigeix breus i eloqüents paraules de salutació per la terra empordanesa, felicitant-se, com a fill seu, de la ben definida ruta que ella segueix cap al veritable i pur nacionalisme.

El Senador per aquesta «província»,

En Frederic Rahola,

comença en dir que la darrera victòria electoral no s'ha acabat encara, puix ara s'inicia la tasca continuada que aquella ens imposa.

Hem d'estar joiosos perquè amb aqueixa victòria hem lograt dur a cooperació en la Diputació de Girona dos homes que han de contribuir a afermar més i més la tasca gloriosa de la Mancomunitat de Catalunya amb la qual hem de fiar més que amb l'Estat espanyol. (Aplaudiments)

Amò bellíssimes paragrafades canta la masia catalana, puntal del renaixement de la patria, i en saluda la seva pagesia, afirmant que en ella hi està el més ferm defensor de la llibertat de Catalunya. (Ovació)

En Santiago Masó,

ex-candidat a Diputat a Corts per Girona, feu un exquisit parlament, del qual se'ns fa gairebé impossible presentar-ne un reflex tan sols.

Quan ens acoblem al voltant d'una taula, digué, ho fem com els germans qui es reuneixen alentorn de la seva llar, i, com ells, ens parlem de les nostres alegries i de les nostres penes.

En aquesta comarca tenim ja creada, en la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà», la força d'impulsió dels nostres ideals. Ara jo us pregaré que em fos permès de fer-vos una indicació, i aqueixa es la que tinguessiu sempre ben present, com si fos una llegenda clavada en l'entrada del vostre casal, aquella dita del senyor popular català que diu «L'home fa la casa i la casa fa l'home». I, per tant, feu que la vostra «Lliga Nacionalista» sigui una escola de ciutadania, a la vegada que un fogar de patriotisme, creant la condició de ciutadà tan pura com el vostre patriotisme us dicti. (Aplaudiments sorollosos)

A mes d'aimadors de la nostra terra, som nosaltres homes d'ideals; però no a la fàisó dels polítics d'idees xorques i abstractes, sino que les sentim clavades en la mateixa entranya viva de la realitat. Per això nosaltres, al predicar-los, actuem sempre per a portar a realització els nostres ideals.

Mes no deixem mai de somniar, car dels somnis en neixen les realitats, i, com ja digué un escriptor, la vida està teixida amb els mateixos fils dels nostres somnis.

Anys enrera bé ens deien somniadors. I ara veieu quants somnis ja s'han dut a realitat. (Grandiosa ovació)

Tenim fe en el nostre poble, i al desvetllar-li la catalanitat hem sabut trobar-li l'ànima.

Aquests ideals de mica en mica els anirem realitzant, arribant a posseir tots els drets que ens pertocuen per la nostra llengua, íntima expressió del pensament, i pel nostre Dret, fins a la realització d'aquestes idealitats que sentim i que es concreten en l'aspiració de governar-nos nosaltres mateixos.

L'obra de la Mancomunitat és l'obra del patriotisme català.

La nostra aspiració no és la de que ens governin bé a nosaltres, sino, com diu un llibre admirable de recent publicació, la de que deixin de governar-nos. (Gran ovació)

Així com la cançó del treball és la que alegra el nostre viure, en l'acció catalana sigui la que vigoritzi la nostra obra. (Entusiasta i llarga ovació barrejada amb victorejaments a Catalunya i al diputat per Girona.)

N'Agustí Riera i Pau,

President de la Diputació Provincial de Girona, fa present des d'un bon principi l'immensa satisfacció sentida per trobar-se en la festa. Ha sigut tant—diu—l'interès amb que vaig seguir la vostra lluita, que m'he fet l'il·lusió de que he contribuït a la victòria, ja que el meu cor estava amb vosaltres en els moments més difícils. (Aplaudiments)

La Diputació de Girona se troba avui en un període de vera activitat, i, a causa dels moments enguniosos que atravesava l'humanitat, se'ns fa difícil aquesta actuació. Però les dificultats amb que hem de lluitar venen alleugerides pel coneixement de que al nostre entorn hi ha tot un poble que ens segueix.

Encara que no tinc l'alt honor de representar-vos, sigui allí on sigui, compteu-me com a un amic i un representant vostre. (Ovació)

En Joan Ventosa i Calvell,

Quan aquest il·lustre parlamentari avençava per parlar fou rebut, a l'igual que tots els altres oradors, per una ovació llarguíssima i visques.

I digué així:

Senyores i senyors: En aquest acte, juntament amb la victòria del districte de Figueres, hi celebrem el triomf assolit en tot Catalunya. Les eleccions passades han estat un plebiscit en favor de l'actuació regionalista, d'una significació transcendental i altíssima. Tan transcendental, que en l'història política dels nostres darrers temps no hi és recordat altre semblant, tret de les hores de Solidaritat Catalana.

A fi de que en aquell moviment hi hagués una unitat de direcció, comú als diversos partits que l'integraven, fou necessari adoptar un programa mínim. No ha hagut d'ésser adoptat en aqueixes eleccions, en les quals hem proclamat a plena veu el nostre desig, que és l'essència del catalanisme, de que Catalunya sigui mestrea dels seus actes i destins.

En tal campanya l'Empordà també ha contribuït a la major grandiositat de la victòria.

Hi ha en el vostre Empordà una bella tradició de federalisme impulsada per un sentit poc definit de catalanitat. I avui, al món, no hi pot haver més federalisme que el nacionalisme.

Ha passat ja el temps de les coses abstractes. En els camps d'Europa els homes no hi lluiten per principis de govern, sino per idees vives. I nosaltres venim a fer lo mateix en la nostra terra.

Abans de fer cap afirmació de federació hem de fer l'afirmació primera de

l'existència de Catalunya. (Ovació)

Hem vist avui com en la Rússia autocrata s'hi enfonsa el règim de segles arretrat, i, vingut el nou govern, no estatueix un règim benvolent de federació, sino que dona la llibertat nacional a Polònia, a Finlàndia i a Lituània.

No llitem nosaltres tampoc per cap sistema de govern: llitem per l'afirmació de Catalunya. (Ovació remorosa)

Les aigües actualment en el món no estan quietes i encalmades, sino que corren. No fa molt temps ja ho deia en el seu Parlament el canceller d'Alemanya, Bethmann-Hollweg: «Desgraciat de l'home d'Estat que no sàpiga veure els símptomes del temps i es cregui que passada aquesta lluita puguin quedar les coses tal com eren.»

Nosaltres no ho creiem així. I nosaltres que veiem com tots els pobles del món se senten arborats en ansies de renovació, ens preguntem si és just que a casa nostra encara commogui les lluites polítiques una cosa tan petita com el torn dels partits. (Gran ovació)

Aquí no patim de tirania: patim de mesquinesa, de raquitisme.

Els pobles són com el homes. Els homes no són vinguts solament per a ocupar un lloc en la taula; i els pobles no són cridats per a haver-hi una taca més de color en els mapes. Si Espanya segueix en l'estat de vilipèndi actual no tindrà dret a ocupar cap lloc en la civilització, ja que en la seva història no hi hauria cap noble gesta per contar-la. (Aplaudiments)

Es de Catalunya que n'han sortit les primeres veus de protesta, veus qui d'escampen arreu de les terres germanes de l'Iberia. València comença a reivindicar la seva niçaga catalana, i Galícia fia en una vida pròpia una més gloriosa futuritat.

Nosaltres hem d'afirmar, amb llegítim orgull, que és el nostre esperit qui ha de governar a Espanya. (Ovació)

El nostre problema no és un fet de govern, sino que és un fet nacionalista.

Encara que Espanya tingués tan bon govern com el té Anglaterra, nosaltres també reclamariem l'autonomia, com la reclama Irlanda. (Ovació ressonant.)

I per això és necessari i es precís que fem l'afirmació continuada de que constituïm un poble.

Tinguem el sant orgull de tot lo nostre, mantenint la voluntat de regir i desenrotllar nosaltres mateixos els nostres destins.

Els moments que passen de l'Historia ens son propicis, puix que s'està forjant una fórmula nova de civilització.

Com la Revolució francesa marcà el període dels drets de l'home, l'actual lluita marca els de les nacionalitats; i així com vingué aleshores el règim constitucional, seguidament dominarà el món el règim de les autonomies nacionals dels pobles. (Aplaudiments)

El nostre plet es troba molt aprop d'ésser resolt, i entenem ja nosaltres aquelles trompetes, semblants a les bibliques, que enderrocaran les muralles que ara ens priven d'entrar en la nostra Patria plenament reivindicada. (Una ovació immensament ressonant corona les darreres paraules de l'admirable orador, sentint-se victorejar a la llibertat de Catalunya, mentre les estrofes vibrants de «Els Segadors» munten en l'espai caldejat.)

Després de la festa

Els parlaments dels il·lustres oradors que prengueren part en l'acte amararen d'entusiasme les consciències i sentiments de tots aquells qui els havien sentit. L'ideal nacionalista, predicat en la nostra terra amb tota intensitat, entrava vigorosament dins l'essència catalana del nostre poble.

Estem en absolut joiosos del resultat de la diada, pel seu sentit patriòtic i per l'exemple de ciutadania que revelà.

El comiat

Clos l'acte, les il·lustres personalitats forasteres se traslladaren a l'estació del ferrocarril, acompanyades per gran nombre de patriotes en comentari de l'esplendidesa i transcendència de l'acte realitzat.

La multitud d'amics que omplia tota l'estació feu una despedida entusiasta als oradors, entre visques a Catalunya i a la seva llibertat.

Les estrofes enèrgiques de «Els Segadors», el nostre himne nacional, s'alçaren repetides voltes.

Espectacle emocionant i confortador. Els capells voleiaven en l'aire, i, entremig els crits i els cants, hi era victorejat el sagrat nom de la Patria, en tant que el tren s'allunyava.

El goç de l'hortelà...

La popular dita que serveix de capsalera a les presents ratlles, podem aplicar-la a l'actuació de l'Administració centralista. Els governs que patim, no fan ni deixen fer. Però del mal el menys si s'accontentessin amb vegetar i disfrutar de les dolçors d'administrar (?) el pressupost, sempre i quan permetessin obrar als que no estan conformes amb aquest quietisme que ens ofega. Lo mes greu és, que si es determinen a actuar no toquen res que no ho trenquin, doncs tot ho fan d'esma, com ha succeït amb dugues reformes modernes. Ens referim als nomenats servei militar obligatori, i supressió de consums.

Tots coneixem i havem viscut molts dels inconvenients i perjudicis i enganys d'aitals reformes.

La nomenada de servei militar obligatori, si fos obra d'un particular diríem que es una mena d'estafa, però com és obra de govern direm que no es més que una nova contribució vergonyanta, sense cap ni peus, especialment en la forma de redempció.

Quan fou publicada ho fou amb un quadro d'inutilitats, copia de l'eshores vident a Alemanya, que tingué d'ésser modificat mesos després perquè hi havia «província» en la que resultaren inútils el noranta per cent dels moços sortejats. Mes tard ha sigut interpretada tant capriciosament que avui ja no hi ha moço que abans del sorteig pagui quota, i aixó que la llei estableix terminantment que el compromís i el pagament han d'ésser abans del sorteig, i ço no obstant disfruta dels beneficis de reducció de servei.

En quant a l'altra reforma, la nomenada de supressió de consums, però que tindria que dir-se de substitució de consums, tots els pobles que mal aconsellats han anat a la supressió ja saben sos defectes i els perjudicis que han ocasionat als municipis que s'hi acolliren.

Són dues reformes, de les quals ens ocuparem un altre dia, que foren implantades exclusivament pel nom amb que foren batejades i per servir de burla sagnanta als clans d'un estat d'opinió.

Per aixó déiem abans que lo millor era que l'Administració Central res tes.

Peró hi han serveis que forsosament han d'ésser atesos; hi han millores absolutament necessàries per la vida de la col·lectivitat, que sortosament no viu la vida migrada i vegetativa de l'administració; serveis i millores que són indispensables a tot poble i més en una nació activa i laboriosa com Catalunya.

Si les demés nacionalitats que constitueixen Espanya volen morir i no fan cas de nostres prédiques i advertencies, seva será la responsabilitat; però nosaltres que no som ni fatalistes ni resignats, volem viure i seguir el camí del progrés.

Sortosament Catalunya, amb la seva Mancomunitat, ja posseeix l'organisme salvador; mes és precís que la Mancomunitat de Catalunya per a salvar a nostra terra, i a les demés nacionalitats si se-

gueixen nostre exemple, tingui els mitjans necessaris, doncs si sistemàticament li fossin negats aquells, seria lo mateix que si no haguessim lograt la concessió d'ella.

Per la vida próspera de Catalunya ens són necessaries, indispensables, amples delegacions. Es precis que l'administració ja fracasada delegui las funcions de que fins ara tan sens fruit ha gaudit, no amb la forma migrada que ara ens la regateja, sino ben amples, completes, integrals, i el dia que nostra Mancomunitat disposi de les obligacions necessaries, aleshores Catalunya ressorgirà rica, potent, com fou abans.

Però per això lograr, és indispensable que tots els catalans siguem units, que ens sentim fills de nostra terra i aimants de ses tradicions i gloriós passat, i que tinguem sempre present que lo que vol un poble sempre ho logra.

En la present lluita mundial tot s'ha discutit, tot menys el principi, ja fet axiomàtic, del regoneixement de les nacionalitats, que tots els beligerants admeten com a dogmàtic.

Proper és el dia de recollir el fruit d'un constant treball, però precisa l'unió de tots els catalans. Si, enganyats per capcioses argucies d'elements que, pel compte que els hi té, fan el joc a certes colles, hi hagués mals catalans que combatessin la Mancomunitat, a casa nostra mateix donariem al centralisme l'argument més fort per a continuar practicant la dita del goç de l'hortelà...

Vilademuls

Després de les eleccions generals d'ara fa un any, els nostres amics feien constatar, amb verdadera pena, que en el districte de Vilademuls no havien pas canviat les tendències caciquistes que fins ara llençaven les dades oficials en les lluites anteriors; i ens n'havíem de plànyer un cop més perque el seu aplanament i la seva indiferència contrastaven amb el calor de la lluita d'altres districtes de Catalunya que ja feia temps anaven recobrant la consciència de la seva dignitat. I era molt més de doldre aquella apatia per quant el nacionalisme militant havia desplegat sa bandera de lluita, posant-la en mans d'un home jove, fill del país, de posició, independent, fort prestigi parlamentari, d'una laboriositat infadigable, amb la circumstancia de que la ciutat de Barcelona (que pensava reiterar li la seva representació) el sacrificava en favor de la seva patria comarcana; i aquest home eminent anava a la lluita contra un desconegut en la política i en el país, encasellat a darrera hora pel ministre de la Governació i apoiat a tot estrop pels elements oficials i caciquistes de la provincia de Girona, des del Governador fins a l'agutzil del mes petit Ajuntament. Amb tot, coneixent les males arts i coaccions de tota mena que s'havien posat en joc per a entrançar la victòria d'En Rahola, no creíem que es portés a terme la iniquitat comesa. Jo mateix indignat del contrari, subscriu a aquestes impresions:

«Si els nostres diputats no poguessin conseguir que el Parlament fes justícia al candidat vençut per les males arts del caciquisme, Vilademuls lluitarà per l'acta d'En Pere Rahola, tan vilment arrebasada, i la posarà en ses mans augustes amb una victòria aclaparant.»

«Es un deute d'honor i Vilademuls sabrà pagar-lo.»

Això era una visió meua, purament personal, que els fets han vingut a confirmar degudament: dos fets, aïllats, eloqüentíssims.

Al presentar-se En Pere Rahola davant del poble empordanès, en el miting de Figueres que precedí a les darreres eleccions, una veu forta i clara, potent i vigorosa, el saludà amb un «visca el diputat per Vilademuls» i, llavors, una ovariació xardarosa i persistent, la més entu-

siasta de les moltes que ha rebut en Rahola durant sa llarga carrera política, es produí en la sala, privant-lo d'enraonar per espai d'alguns minuts: les salves d'aplaudiments i els visques es reproduien cada cop mes eixordadors, cada cop més fermes i més entusiastes: aquest es el primer fet. L'altre, fou el resultat de les eleccions del diumenge següent que ha portat als nostres candidats a la Diputació per una grossa majoria, quan els cacics asseguraven a tothom que els volia escoltar QUE NOSALTRES NO GUANYARIEM. Però lo verament important d'aquest fet és l'escrutini d'alguns pobles del districte de Vilademuls que formen part del provincial de Figueres, (Albanyá, Borrassá, Crespiá, Lladó, Perelada, etc., fins a onze) que havien donat 793 vots al senyor de les ermilles i 590 a En Rahola, i ara les dades que tinc al davant sumen 293 vots pel candidat ministerial contra 890 que n'ha obtingut la candidatura nacionalista: 500 menys, dels quals, 300 han sigut otorgats als nostres candidats.

El deute es va saldant a favor nostre i és d'esperar que en la lluita definitiva que s'apropa la visió meua serà una dolça realitat.

J. M. GAY.

Seguint la tasea

Després de la passada campanya electoral, amarada de sentiment nacionalista i avalada per la confiança del cos electoral de l'Empordà i de la Garrotxa, ve a senyalar un nou començament de propaganda en la nostra encontrada, l'acte celebrat el dilluns en el Teatre Principal amb motiu de l'apet d'homenatge en honor dels diputats nacionalistes electes, els bons amics Geli i Salleras.

No fosa encara la remor dels aplaudiments i els esclats d'entusiasme amb que foren rebuts els vibrants parlaments dels oradors, és l'hora d'espargir per tots els poblets de la comarca la doctrina que els nostres capdevanters predicaren, anant-los-hi a comunicar l'entusiasme que pels nostres ideals sentim, seguint de poble en poble en romiatge patriòtic, fent adeptes a la causa catalana.

Que no diguin de nosaltres que solament recordem als ciutadans en vigílies d'eleccions; que vegin en nostra actuació una finalitat més enlairada i més perdurable que la satisfacció de fer sortir triomfants uns noms, en dies de lluita contra els enemics de Catalunya. Cal fer entendre al poble que sempre i a tothora s'ha de sentir català, cal predicar-li l'idea de Patria fent-n'hi sentir tota la virtualitat de la seva comprensió. Hem de treballar per la definitiva incorporació de l'Empordà en el clos nacionalista; l'hora és propícia i el terror ben preparat.

Perque serà?...

En nostre passat número, fent un just comentari de la solemnitat que havien revestit les Quaranta Hores en llaor de Jesús Sacramentat celebrades en la nostra Parroquial Iglesia durant els tres primers dies de la Setmana Santa, féiem notar, amb veritable sentiment, l'anomalia—no la volem qualificar altrament—que significa el fet de que tots els sermons que es digueren ho fossin en llengua castellana, excepció feta de l'Hora que les minyones de servei dediquen a Nostre-Amo, en la qual, segurament per a demostrar que els més humils són els que més s'aprofiten de les ensenyances del Diví Mestre, el qui ocupà la sagrada càtedra empleà la parla que Aquell ens ha donat.

Volíem fer uns comentaris a aquest fet. Però en nostre benvolgut confrare

La Veu de Catalunya hi trobem un article que sembla fet aposta pel cas que inspira nostres ratlles. Per ço callem discretament, i donem la paraula a qui parla amb més autoritat.

Diu així:

La veu de nostre gran doctor

Foren talment incompletetes aquestes notes sobre un mal que no cerquem d'enverinar, sino de fer ostensible, perque s'hi posi el remei que és de llei, cosa que sempre hem esperat, si no s'hi dediqués lloc especial a alguns dels nombrosos textos del Dr. Torras i Bages, el gran Prelat Català. Sants triplement són els que anem a reproduir: en són per la doctrina, per la doble consagració pontificia de la doctoria de llur autor i pel segell d'una mort incomparablement nimbada de benaventurança.

«Ja des del principi les grans, les veritables unitats socials són per la Iglesia les que forma la unitat de llenguatge; no diu que l'Evangeli sigui predicat en totes les provincies de l'Imperi, sino en totes les llengües, «omni lingua»; i fins veiem a la Iglesia fer veritables sacrificis i concessions a fi de conservar eixes grans unitats formades per l'idioma. Els ritus grec, aràbic, cofte, etc., tenen sa principal raó d'ésser en la llengua, i quan la Iglesia anomena a sos diversos membres, els qualifica per la llengua que usen: la Iglesia llatina, grega, eslava, etc.»

«El pensament nacional va ésser la substancia, tot el demés són accidents externs que d'aquella dependeixen, variant segons les circumstancies. Doncs bé; entre el pensament i sa expressió, és dir, la llengua, hi ha una relació íntima, com entre un motllo i lo emmotllat, són dos factors que per força han d'ésser homogenis, puix, del contrari, no resultaria d'ambdós aqueix produït que forma la filosofia i la literatura d'un poble. D'entre tots els vincles socials, treta la Religió, la llengua és el que estreny més fort; familiaritza el tracte, facilita la conversa i fa més afectuoses les mutues relacions; d'aquí que sia aquest un element de qué no deu oblidar-se qui vulla influir sobre el poble.»

«No és Deu un Senyor de fóra casa, un personatge estranger; per lo qual a l'infant català, si voleu fer-li capir la idea del Ser Etern i de son Fill Unigènit, Jesucrist, si voleu acostar aquell esperit infantil a l'Esperit infinit i entaular entre els dos una vera i afectuosa relació, parleu-li de Deu en llengua catalana. Convé parlar molt alt i clar en aquesta materia; l'ensenyar el coneixement de Deu, això és, el Catecisme, als infants en llengua castellana, és una costum detestable, perniciosíssima i destructiva de la fe. Surt aleshores talment una fe exòtica que la major part de les vegades no arrela, una religió estrangera que no sol passar mai de la categoria d'un de tants trivials coneixements que el mestre ensenya als minyons de sa escola, tals com els rudiments de geografia i d'història, un medi de lluir-se en dia d'exàmens, per exemple, recitant un bon troç de Catecisme en llengua que es presumeix més pòlida i senyora, com qui fa dir una «dècima» per acontentar a uns quants babaus de moda.»

«Estem convençuts que si els predicadors de Catalunya prediquessin en català, desapareixerien de la trona la major part de defectes que avui en ella es noten. L'ampulositat i profana elegancia, tant del gust del nostre segle amant de superfluitats, com impropies de l'esperit del cristianisme, quedarien vençudes per la simplicitat de l'expressió i l'interior hermosura del concepte; en lloc de tractar-se materies altissonants, qüestions socials i de dret públic, reservades per sa natura-

lesa als veritables mestres, i que és ridícol parlar-ne davant de la major part dels auditoris, el sant Evangeli de Jesucrist, Fill de Deu, tornaria a ésser l'aliment que es distribuïria a tots els fidels.»

«Un dia trobarem aegut a terra un home a qui un altre, en baralles, havia donat una ganivetada al costat: semblava que anava a finir, i l'exhortarem en català sense que ell donés la menor senyal de tornar en si, quan havent-nos dit els circumstancies que era francès, li parlarem en aquesta llengua a fi de donar-li l'absolució, i al moment aquell esperit es desvetllà, ens respongué amb efusió de l'ànima, i si bé amb feble veu, ens manifestà els seus sentiments cristians. Dit subjecte qui després gorí de la ferida, parlava en català tan bé com nosaltres, més en les angúnies i tenebres d'aquella hora, sols restà il·luminat oïnt la paraula de vida en la nativa llengua.»

«Estem segurs que els poetes qui han cantat la oració, mai s'han inspirat oïnt la oració en llengua estranya. Doncs a què ve que tant sovint en nostres iglésies, cada dia més, oïgam cantar i passar el Rosari en llengua castellana resultant un rosari bilingüe, que té sa part de ridícol, o bé unes Avemaries tan desastrosament castellanes que farien fugir del temple als piadosos fills de Toledo o de Valladolid, si per cas les sentíssim? Parli a Deu cada poble en la llengua que li és natural i propia, i aleshores no sols expressarà millor sos pensaments i afectes, sino que els compendrà i sentirà millor ell mateix, ja que la paraula material contribueix tant a la il·luminació intel·lectual de l'home. Sia el cristià dòcil als exemples i ensenyances de Deu, i si Ell ha volgut parlar a cada poble en la llengua que li era natural i propia, no vulgui el poble apartar se d'aquesta divina ensenyança parlant al Senyor en llengua forastera.»

«La llengua natural i propia és imprescindible en la oració.

Pensa tal volta la piadosa donzella que fa les oracions en castellà, i sense adonar-se'n les fa en català. Perque la gent de moda resa en idioma foraster, ella també ho fa; mes tingueu per segur que son pensament és català, que els sentiments i idees que son cor engendra en el recolliment d'esperit, es vesteixen de les paraules de la llengua en que habitualment parla.

No és tan fácil falsificar l'interior com l'exterior de l'home; la paraula de la llengua no costa de dir-la en castellà; mes un enteniment qui ha vingut a la vida racional, qui des del principi ha exercitat la raó, qui de continu encara l'exerceix en català, és català, i, per tant, segons l'antic principi filosòfic, «generat sibi simile», ço és, son verb mental en català.»

NOTICIARI

—Entre Port-Bou i Cap de Creus, a dotze milles de la costa, fou torpedejat per un submarí austriac el dimarts al matí, el vapor francès «Esterel», quins tripulants en nombre de 38 degudament assistits per les autoritats de Cadaqués i Port-Bou, foren repatriats per via del Consul d'aquesta última població cap el seu país.

D'interès.—En virtut de les noves instruccions del Govern francès, tot estranger havent obtingut el *Visto Bueno* del Consolat General no podrà passar la frontera abans del tercer dia que seguirà a la firma del *Visto Bueno*.

—Organitzada per la Joventut Catòlica Regionalista de Girona, tindrà lloc aviat una excursió al Monastir de Sant Pere de Roda.

Els nostres amics que vulguin apuntar-se a la colla, poden dirigir-se a l'esmentada Associació, per a inscriure's i coneixer les condicions baix les quals s'efectuarà.

I haurà gran espatec de «Segadors.» *Animo joves de Figueres!*

Tip. Josep Trayter, Cervantes, 13.—Figueres.

"La Electricidad"

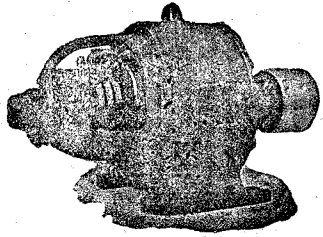
de Sabadell

MOTORS ELECTRICS

MOTO - BOMBES

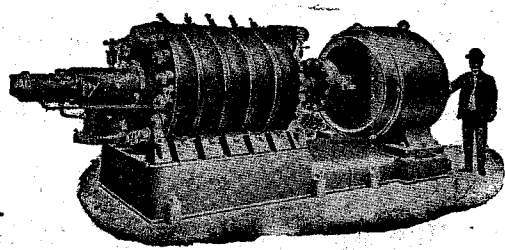
TURBINES

MATERIAL ELECTRIC

Demaneu preus i pressupostos als
UNICS REPRESENTANTS per a la comarca

Fills de JOAN LLONCH i POUS. -- FIGUERES

PERE M. CARRÉ

Habilitat de Classes passives, de Presons i de Sanitat

CENTRE ADMINISTRATIU

Representació d'Ajuntaments, fabricants i particulars

(Unic despatx amb consulta gratis als Ajuntaments)

REPRESENTANT EN BARCELONA i MADRID

CARRER DE LA FORSA, 8. 1.er - GIRONA

TELEFON INTERURBÀ NUM. 10

JOSEP SANS i ROQUER

ADVOCAT

CERVANTES, 25

FIGUERES

Camisería COLL

PLAÇA CONSTITUCIÓ, 24

==== FIGUERES ====

Es l'antiga casa de confiança per comprar camises, colls, punys, genres de punt i tota mena de roba blanca, per a senyores i nens.

CAMISES A MIDA, CONFECCIÓ ACURADA

==== Especialitat en vestits de batejar

MAGATZEMS DE FERRO i FERRETERIA

Fills de Joan Llonch i Pous

Palau (Placeta,) 13. - FIGUERES

MAQUINARIA AGRÍCOLA

CUINES ECONOMIQUES

(Per a llenya, carbó i serradures)

CAIXES PER A CABALS

BATERIA DE CUINA

i tota mena d'articles per a obres i construccions.

Són admesos anuncis per a aquesta plana en l'Administració

del Setmanari.